vers VO OR vers

LEZING 2
61 MINUTEN

LEVITICUS

1-7 deel 1

De vijf soorten offers en de voorschriften voor het volk en de priesters.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/leviticus/1-7-deel-1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Overzicht van de vijf offers	5 min	4
2	Voorschriften voor volk en priesters	2 min	5
3	God spreekt vanuit de tabernakel	4 min	7
4	Het brandoffer van een rund	2 min	9
5	Brandoffers van kleinvee en vogels	3 min	11
6	Gelegenheden voor het brandoffer	2 min	13
7	Taken van de offeraar en de priester	3 min	14
8	Vogels offeren als aangename geur	2 min	15
9	Het graanoffer en voedsel voor de priesters	3 min	17
10	Zuurdeeg, eerstelingen en zout	2 min	19
11	Vredeoffers uit dankbaarheid en geloften	2 min	21
12	Dieren en vet voor het vredeoffer	3 min	22
13	Het vredeoffer als gemeenschapsmaaltijd	2 min	24
14	Het zondoffer bij onopzettelijke zonde	3 min	25

15	Het zondoffer en de behandeling van bloed	4 min	26
16	Getuigenplicht en onbewuste onreinheid	3 min	29
17	Ondoordachte eden en schuld belijden	5 min	31
18	Het schuldoffer en vergoeding aan God	3 min	34
19	Schade aan de naaste vergoeden	3 min	36
20	Het verbod op het eten van vet en bloed	2 min	37
21	Het aandeel van de priesters in de offers	3 min	39
	Om verder te lezen		40

1

Overzicht van de vijf offers

Ik denk dat de eerste zeven hoofdstukken voor mij altijd het lastigste deel van Leviticus zijn geweest om onderwijs over te geven. Eén voordeel ervan is dat we ze allemaal samen kunnen behandelen en in twee lezingen een behoorlijk groot stuk materiaal kunnen doornemen. Wat we hier hebben, zijn de voorschriften voor verschillende offers die bij de tabernakel gebracht zouden worden: waaruit ze bestonden, onder welke omstandigheden ze werden gebracht en hoe men daarbij te werk ging. Er waren vijf verschillende offers, en de eerste zeven hoofdstukken gaan helemaal over de bijzonderheden daarvan.

De reden waarom ik zei dat we daar twee lezingen aan kunnen besteden, en volgens mij ook moeten besteden, is dat het een beetje lijkt op het bestuderen van de tabernakel. Er zijn twee dingen waarmee we rekening moeten houden. Het ene bestaat gewoon uit de feiten, de beschrijving. Het is al lastig genoeg om ons een beeld te vormen van wat er beschreven wordt. Dan is er natuurlijk de vraag naar de geestelijke uitleg ervan, of de betekenis ervan voor de christen. Als christenen die het Oude Testament bestuderen, willen we weten wat de toepassing voor ons is. Anders is niet duidelijk waarom we het eigenlijk bestuderen.

Toen we het over de tabernakel hadden, heb ik enige tijd besteed aan het beschrijven ervan aan de hand van de beschrijvingen in het boek Exodus. Daarna hebben we tijd besteed aan de geestelijke betekenissen ervan. Met deze offers wil ik hetzelfde doen. In deze lezing wil ik ervoor zorgen dat we alles doornemen en zo goed mogelijk begrijpen wat er gebeurt, wat ze daar precies doen. Daarna zal ik, denk ik, een afzonderlijke lezing houden over de geestelijke betekenis en de lessen voor ons vandaag, tenzij we hier sneller doorheen komen dan ik verwacht.

Ik weet niet of het nodig zal zijn om elk vers te lezen, want zoals je weet, wordt er veel herhaald. In wezen zijn er vijf verschillende soorten offers. Het eerste wordt het brandoffer genoemd. Heel hoofdstuk 1 gaat over het brandoffer. Dan heb je wat het graanoffer wordt genoemd. In de King James Version werd dit om de een of andere

reden het ‘meat offering’ genoemd, maar ‘meat’ was een oud Engels woord voor voedsel. Het gaat eigenlijk over graan, meel, brood, koeken en dergelijke dingen, dingen die van graan worden gemaakt. Dat is hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 3 bevat een ander soort offer, dat het vredeoffer wordt genoemd. Sommige mensen noemen het het gemeenschapsoffer, maar vredeoffer is er kennelijk het juiste woord voor. In heel hoofdstuk 4, plus een deel van hoofdstuk 5, hebben we het vierde van deze offers, het zondoffer. Dat is hoofdstuk 4, vers 1, tot en met hoofdstuk 5, vers 13. Vervolgens hebben we vanaf hoofdstuk 5, vers 14, tot het einde van hoofdstuk 5 en het eerste deel van hoofdstuk 6, tot en met hoofdstuk 6, vers 7, de wetten over wat het overtredingsoffer wordt genoemd. De meeste moderne vertalingen vertalen het als het schuldoffer. De King James en de New King James vertalen het als het ‘trespass offering’, het overtredingsoffer.

We hebben dus de brandoffers, de graanoffers, de vredeoffers, het zondoffer en het overtredingsoffer of schuldoffer. Vervolgens staat er in de rest van de hoofdstukken 6 en 7 meer over deze offers, maar niet noodzakelijk helemaal in dezelfde volgorde. Volgens mij staan ze vrijwel in dezelfde volgorde, behalve dat het vredeoffer op een andere plaats staat.

In hoofdstuk 6, vers 8 tot en met 13, staat meer over het brandoffer, het eerste daarvan, dat in hoofdstuk 1 stond. Vervolgens hebben we in hoofdstuk 6, vers 14 tot en met 23, meer over het graanoffer, waar hoofdstuk 2 over ging. In hoofdstuk 6, vers 24 tot en met 30, hebben we meer over het zondoffer. Hoofdstuk 7, vers 1 tot ongeveer vers 7, gaat verder over het overtredingsoffer. Ook de vredeoffers worden verder besproken in hoofdstuk 7, vers 11 tot en met 21. De rest van hoofdstuk 7 gaat over het niet eten van vet, het niet eten van bloed en welke delen van deze offers de priesters mogen eten.

2

Voorschriften voor volk en priesters

Je vraagt je misschien af waarom we deze vijf offers doornemen in de hoofdstukken 1, 2, 3, 4, 5 en een deel van 6, en ze daarna opnieuw behandelen. Het voornaamste verschil is dat deze zaken, wanneer ze de eerste keer aan de orde komen, tot het volk

worden gericht en gaan over wat het volk moet doen. In vers 2 van hoofdstuk 1 staat:

> Spreek tot de Israëlieten en zeg tegen hen: Wanneer iemand van u de HEERE een offergave wil aanbieden, moet u uw offergave aanbieden van het vee, van de runderen en van het kleinvee.
>
> LEVITICUS 1:2

Dat is zo ongeveer wat aan het volk wordt meegedeeld over hun verplichtingen met betrekking tot deze vijf offers.

Maar wanneer je bij hoofdstuk 6, vers 8 komt, nadat we alle vijf die offers hebben doorgenomen en wat daarover aan het volk moest worden verteld, hebben we nu in vers 8 en 9 van hoofdstuk 6:

> De HEERE sprak tot Mozes: Gebied Aäron en zijn zonen: Dit is de wet voor het brandoffer. Het brandoffer zelf moet de hele nacht tot de morgen op de vuurhaard van het altaar blijven, en het vuur van het altaar moet erop blijven branden.
>
> LEVITICUS 6:8-9

De tweede keer dat ze dus worden doorgenomen, is het tot de priesters gericht. Het gaat dan uitvoeriger over de bijzondere taken van de priesters, en er wordt ook meer aandacht besteed aan welke delen van de offers de priesters mogen eten.

We nemen dit dus twee keer door. Eerlijk gezegd is het al lastig genoeg om ze de eerste keer door te nemen, en dat we ze uiteindelijk nog een keer moeten doornemen, is niet echt opwindend. Maar de eerste keer gaat het over het volk en wat zij moeten doen, hoewel het in dat gedeelte ook enigszins over het priesterschap gaat. Maar de andere keer worden de priesters in het bijzonder aangesproken over hun taken. Laat ik hier iets van lezen, en dan zal ik het samenvatten en proberen er opmerkingen bij te maken. Nogmaals, ik ga op dit moment niet proberen de geestelijke betekenissen of de lessen voor christenen uit deze offers naar voren te brengen. Het zal voldoende zijn als we alleen al de kale feiten kunnen doornemen.

3

God spreekt vanuit de tabernakel

> De HEERE riep Mozes en sprak tot hem vanuit de tent van ontmoeting:
>
> LEVITICUS 1:1

Dan gaat het verder over de verschillende soorten in het bijzonder. Voordat ik het over het brandoffer heb, dat in vers 3 wordt geïntroduceerd, wil ik erop wijzen dat hier staat dat de HEERE vanuit de tabernakel tot Mozes sprak. Daarvóór had alle communicatie van God met Mozes vanaf de berg plaatsgevonden. Mozes was de rokende, brandende bergtop opgegaan, waar donderslagen en bliksemflitsen waren en de ongenaakbare God. Het volk kon niet in de buurt komen. Ze mochten de berg niet aanraken, anders zouden ze gedood worden. Dat was de plaats vanwaar God eerder sprak.

Maar nu is God als het ware in de stad komen wonen. Hij is onder het volk komen wonen. Hij is in het kamp. De stammen van Israël slaan hun kamp daadwerkelijk rondom de tabernakel op, en God is midden onder hen. De God Die daar hoog op de berg is, Die zo ontoegankelijk en zo angstaanjagend is, is nu dichtbij. Vandaar spreekt Hij nu tot Mozes, kennelijk, waarschijnlijk van boven het verzoendeksel.

Of Mozes werkelijk het heilige der heiligen binnenging, of buiten het heilige der heiligen stond en door het voorhangsel heen luisterde terwijl God vanaf het verzoendeksel sprak, weet ik niet. Maar God had eerder in Exodus gezegd dat Hij vanaf het verzoendeksel tot Mozes zou spreken. In hoofdstuk 25 van Exodus en vers 22, Exodus 25:22, staat:

> Dan zal Ik u daar ontmoeten en van boven het verzoendeksel, van tussen de twee cherubs, die zich op de ark van de getuigenis zullen bevinden, zal Ik met u spreken over alles wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.
>
> EXODUS 25:22

Daarmee wordt boven het verzoendeksel bedoeld.

God sprak dus vanaf het verzoendeksel in het heilige der heiligen. Mozes stond misschien buiten die ruimte bij het reukofferaltaar en luisterde naar Gods stem, die door het voorhangsel heen de andere ruimte binnenkwam. Of Mozes was misschien de enige man die onbeperkte toestemming had gekregen om op elk moment het heilige der heiligen binnen te gaan. Het is waar dat de hogepriester daar als onderdeel van het vaste ritueel maar één keer per jaar naar binnen mocht, maar Mozes had beslist een heel aparte positie in Israël.

We weten uit het boek Numeri dat God zei:

> Hij zei: Luister toch naar Mijn woorden! Als iemand onder u een profeet is, maak Ik, de HEERE, Mij door een visioen aan hem bekend, spreek Ik met hem door een droom.
>
> NUMERI 12:6

Maar Hij zegt:

> Maar zo doe Ik niet tegenover Mijn dienaar Mozes, die in Mijn hele huis trouw is, met hem spreek Ik van mond tot mond, ja, zichtbaar, en niet in raadsels. Hij aanschouwt de gestalte van de HEERE. Waarom dan bent u niet bevreesd geweest om over Mijn dienaar, over Mozes, te spreken?
>
> NUMERI 12:7-8

Daarom gold er voor Mozes misschien een bijzondere regeling, waardoor hij gewoon het heilige der heiligen binnen kon gaan om God daar te ontmoeten. Ik kan het echt niet zeggen.

Maar we weten wel dat hij wat voorrechten betreft zelfs boven Aäron stond. Toen het erop aankwam Aäron en zijn zonen te wijden, was het tenslotte Mozes die de offers bracht enzovoort. Mozes was geen priester nadat Aäron en zijn zonen gewijd waren.

Mozes was geen priester, maar hij verrichtte de priesterlijke handelingen, zelfs bij het dienen van Aäron en zijn zonen. Het is dus mogelijk dat de gewone regels niet op Mozes van toepassing waren.

Ik weet niet waar Mozes stond, maar we weten waar God stond. God stond boven het verzoendeksel in het heilige der heiligen in de tabernakel, midden in het kamp, in plaats van op afstand op de berg, zoals daarvoor.

4

Het brandoffer van een rund

Nu begint Hij verschillende soorten offers op te sommen. Vers 3:

> Als zijn offergave een brandoffer van runderen is, moet hij een mannetje zonder enig gebrek aanbieden. Hij moet dat bij de ingang van de tent van ontmoeting aanbieden om een welgevallen voor zich te vinden voor het aangezicht van de HEERE.
>
> LEVITICUS 1:3

Dit zou een stier zijn, uit een kudde runderen. Het moet een mannelijk dier zonder gebrek zijn.

> Daarna moet hij zijn hand op de kop van het brandoffer leggen, zodat het hem ten goede zal komen door verzoening voor hem te bewerken. Dan moet hij het jonge rund slachten voor het aangezicht van de HEERE. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten het bloed aanbieden en het bloed sprenkelen rondom op het altaar dat bij de ingang van de tent van ontmoeting is. Daarna moet hij de huid van het brandoffer afstropen en het in zijn stukken verdelen. Vervolgens moeten de zonen van de priester Aäron vuur maken op het altaar en hout op het vuur schikken, en dan moeten de zonen van Aäron, de priesters, de stukken, de kop en het vet schikken op het hout dat op het vuur van het altaar ligt. Maar zijn ingewanden en zijn poten moet men met water wassen, en de priester moet dat alles op het altaar in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 1:4-9

Dit dier wordt dus helemaal verbrand, behalve de huid. De huid werd er eerst afgehaald, en de priesters kregen altijd de huid van het dier. Ik weet zeker dat ze die looiden, en waarschijnlijk verkochten ze die voor handelsdoeleinden of gebruikten ze die voor alles waarvoor je leer gebruikt. Hoe dan ook, de huid van het dier behoorde aan de priester toe, maar de rest werd helemaal verbrand. Botten, ingewanden, kop, elk deel ervan werd verbrand. Dat gold voor de meeste offers niet, maar dat was wat een volledig brandoffer onderscheidde.

5

Brandoffers van kleinvee en vogels

Zoals je ziet, kon het een stier zijn. Maar verderop worden ook andere mogelijkheden gegeven voor als iemand misschien niet genoeg geld heeft om een stier te offeren, maar toch een volledig brandoffer aan de HEERE wil brengen. Zo iemand kon een schaap of een geit offeren. Daarom staat er in vers 10:

> Als nu zijn offergave een brandoffer uit het kleinvee is, van de schapen of de geiten, moet hij een mannetje zonder enig gebrek aanbieden. Dan moet hij het slachten aan de noordkant van het altaar voor het aangezicht van de HEERE. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten zijn bloed rondom op het altaar sprenkelen. Vervolgens moet hij het in zijn stukken verdelen, met de kop en zijn vet, en de priester moet dat op het hout schikken dat op het vuur van het altaar ligt. Maar de ingewanden en de poten moet men met water wassen, en de priester moet dat alles aanbieden en op het altaar in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 1:10-13

Er is nog één andere mogelijkheid. Misschien was iemand zelfs te arm om een lam of een geit te brengen. In dat geval kon hij, als hij dat wilde, een paar vogels brengen, duiven of tortelduiven. Er staat:

> Als nu zijn offergave voor de HEERE een brandoffer van vogels is, moet hij zijn offergave aanbieden van tortelduiven of van jonge duiven. De priester moet die dan bij het altaar aanbieden, hem de kop afknijpen en op het altaar in rook laten opgaan. Zijn bloed moet daarna tegen de zijwand van het altaar uitgedrukt worden. Zijn krop met de veren moet hij daarna verwijderen. Hij moet die namelijk naast het altaar werpen, aan de oostkant, op de ashoop. Dan moet hij het dier bij de vleugels inscheuren, zonder die eraf te trekken. De priester moet het op het altaar, op het hout dat op het vuur ligt, in rook laten opgaan. Het is een brandoffer, een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 1:14-17

We kunnen dus een stier hebben, of een mannelijke geit of een mannelijk lam, of we kunnen vogels hebben. Er staat trouwens niet dat de vogels mannelijk moeten zijn. Waarschijnlijk omdat de gemiddelde persoon niet zou weten hoe je dat kunt zien. Het zou al moeilijk genoeg kunnen zijn om een paar duiven te vangen. En dan ook nog proberen vast te stellen of ze mannelijk zijn, zou waarschijnlijk het vermogen van de gemiddelde persoon te boven gaan. De vogels hoeven dus niet mannelijk te zijn; het hoeven alleen maar vogels te zijn. Ze zijn de tegemoetkoming aan de allerarmsten.

We weten dat er in hoofdstuk 12 van Leviticus staat dat een vrouw, nadat ze een kind heeft gekregen, een periode van reiniging heeft. Aan het einde daarvan moet ze een brandoffer en een zondoffer aan de HEERE gaan brengen. Dat moest een lam of een geit zijn, maar het mochten vogels zijn als ze arm waren. We lezen in het Nieuwe Testament dat Maria, toen Jezus geboren was, na haar reiniging, nadat ze het kind had gekregen, deze gebruikelijke offers ging brengen die in Leviticus hoofdstuk 12 worden voorgeschreven. Er staat dat ze de vogels offerde. Dat is een van de dingen waardoor

we weten dat Jezus in een arm gezin geboren werd. Ze hadden niet genoeg geld om het lam of de geit te offeren, wat ze verplicht zouden zijn te doen als ze dat konden. Maar ze waren een arm gezin, en Jezus groeide op in een arm gezin. Ze gebruikten de vogels.

6

Gelegenheden voor het brandoffer

Laat me nu de gang van zaken samenvatten die we zojuist hebben gelezen. Het brandoffer werd bij allerlei gelegenheden gebracht. Allereerst kon het op elk moment worden gebracht. Het is een vrijwillig offer. Mensen konden een offer brengen wanneer ze maar wilden. Het stelde waarschijnlijk iemands volledige toewijding aan God voor. Het feit dat het helemaal werd verbrand, dat er geen enkel deel werd gegeten, dat het gewoon helemaal in rook opging als een aangename geur voor de HEERE — dat is zoiets als iemands volledige toewijding van zijn hele wezen aan God. Naar alle waarschijnlijkheid zagen ze het zo.

Het werd ook op verschillende andere vaste momenten gebracht. Behalve de offers die mensen konden brengen wanneer ze maar wilden, was er ook wat het voortdurende brandoffer werd genoemd. Dat bracht de priester elke ochtend en elke avond bij de tabernakel. Het was één lam in de ochtend en één lam elke avond, iedere dag, met uitzondering van de sabbat. Dan offerden ze twee lammeren in de ochtend en twee lammeren in de avond.

Deze voortdurende brandoffers waren van het soort waarover we zojuist hebben gelezen. Ze waren de manier waarop de priester dagelijks verzoening deed voor Israël. Ze hadden ook eenmaal per jaar de Grote Verzoendag, waarop ze dit soort offers eveneens brachten. Maar ze hadden de voortdurende dagelijkse offers, en dat was één gelegenheid of één manier waarop deze brandoffers werden gebracht. Je hebt de Grote Verzoendag, of Jom Kipoer. Ook op de andere feesten — het Wekenfeest, het Feest van de ongezuurde broden, het Loofhuttenfeest, of het Inzamelingsfeest — werden brandoffers gebracht. Ook vinden we in Leviticus en in Numeri dat ze verplicht waren als onderdeel van het ritueel voor de reiniging van een melaatse. Of, zoals ik al zei, van

een vrouw die haar periode van reiniging na de bevalling afrondde. Bij een nazireeërgelofte bracht iemand aan het einde van de gelofte een brandoffer. Dit waren enkele van de gelegenheden waarbij dit specifieke offer werd gebracht.

Er waren voorgeschreven tijden van de dag en van het jaar waarop ze altijd werden gebracht. Er waren de bijzondere omstandigheden van een vrouw die een kind kreeg, iemand die melaats was en gereinigd werd, of een andere situatie, zoals een nazireeërgelofte. Of mensen konden er een brengen wanneer ze maar wilden. Dat waren de gelegenheden waarbij dit werd geofferd.

7

Taken van de offeraar en de priester

Bij alle offers waarover we lezen, zijn er twee wezenlijke onderdelen. Er is het gedeelte dat de aanbidder doet, dat is degene die het offer naar de priester brengt, en dan is er het gedeelte dat de priester doet. Elk daarvan bestaat uit drie onderdelen. De aanbidder doet drie dingen. Ten eerste biedt hij het dier aan bij de ingang van de tabernakel. Waarschijnlijk betekent dat bij de poort van de buitenste voorhof, want daar zou hij bij het bronzen altaar komen. Daar zou het worden geofferd.

De persoon biedt dus eerst het dier aan. Vervolgens legt hij zijn hand op het dier. Dat duidt op vereenzelviging met het dier en ongetwijfeld op het overdragen van schuld op het dier, zodat het in zijn plaats sterft. Daarna doodt hij, de aanbidder, het dier, niet de priester. Dat is het eerste gedeelte. De man die het offer brengt, biedt het aan, legt er een hand op en doodt het vervolgens.

Dan neemt de priester het over, en wat de priester doet, bestaat uit drie onderdelen. Er is wat we de behandeling van het bloed noemen: wat ze met het bloed doen. Dat verschilt bij de verschillende offers. In dit geval sprenkelt de priester het bloed eenvoudig op het altaar. Dat is alles wat hij doet. Hij neemt wat van het bloed en sprenkelt het gewoon op het altaar. Bij andere offers doet hij soms iets anders met het bloed, maar de behandeling van het bloed is het eerste wat de priester doet.

Het tweede is dat hij delen van het dier op het altaar verbrandt. In dit geval is het bijna het hele dier, alleen zonder de huid. Bij andere soorten offers worden soms alleen delen van het dier op het altaar verbrand. In dit geval wordt het dier gevild en in stukken verdeeld voordat het in zijn geheel op het altaar wordt verbrand. De stukken worden op een bepaalde manier op het altaar gelegd, en de poten en het binnenste, de inwendige delen, de ingewanden, worden met water gewassen voordat ze op het altaar worden gelegd. Dat gebeurt, daar ben ik zeker van, om symbolische redenen, maar ik vermeld het nu alleen even. We zullen in een andere lezing over de mogelijke symboliek ervan spreken.

Dit is de werkwijze: de priester sprenkelt het bloed, vilt het dier, snijdt het in stukken, wast de poten en de ingewanden en verbrandt alles op het altaar. Het derde onderdeel van de taak van de priester is de afhandeling van de rest van het karkas. In dit geval is er geen rest van het karkas. Er is alleen de huid, en die krijgt de priester. Bij andere offers wordt slechts een deel van het dier op het altaar verbrand. Dan blijven er andere delen van het dier over die door de priester of de aanbidder worden gegeten, of iets dergelijks.

De taken van de priester bestaan altijd uit deze drie onderdelen: de behandeling van het bloed, het aanbieden van iets op het altaar om te worden verbrand, en vervolgens de afhandeling van wat er van het dier overblijft. In dit geval zien we dat er behalve de huid niets overblijft.

8

Vogels offeren als aangename geur

In dit geval is de werkwijze hetzelfde bij een stier als bij een lam of een geit. Ze moeten mannelijk zijn en ze moeten zonder gebrek zijn, maar daar komt het wel op neer. Als het om vogels gaat, is het iets anders. Er is niet zoveel bloed om te verwerken. De kop van de vogel wordt afgedraaid. Deze keer doodt de priester het dier. De priester doodt de vogel, niet de man die hem brengt. De kop wordt in het altaar geworpen en verbrand.

Dan staat er:

‘Zijn krop en zijn veer.’ Ik weet niet zeker wat er met zijn krop wordt bedoeld. Misschien wordt hij gevild en komen de veren er op die manier af, of wordt hij geplukt. Ik weet het niet. Maar de veren worden apart op een ashoop gelegd. Dan wordt de vogel opengespleten, maar niet helemaal in tweeën gescheurd. Hij wordt tussen de vleugels opengescheurd, maar niet helemaal in afzonderlijke delen verdeeld, en vervolgens wordt hij verbrand.

Aan het einde hiervan wordt ons verteld dat dit hele proces wordt geofferd als ‘een aangename geur voor de HEERE’.

Wat voor de Heere aangenaam is, is natuurlijk dat iemand het in zijn hart heeft om Hem een offer te brengen. Het is niet zo dat God een soort reukklieren heeft die genieten van de geur van een barbecue. Het is veeleer de symboliek ervan die het voor de Heere aangenaam maakt. Maar let erop dat de huid van het dier of de veren van de vogel niet horen bij de dingen die worden verbrand. Want als je ooit brandend haar of brandende veren hebt geroken, dan weet je dat dat geen lieflijke geur zou zijn. Het zou voor de priester en de aanbidder onaangenaam zijn om te ruiken. Maar verder, zonder die delen, zou het een heel aangename geur zijn, zowel voor de priester als voor de aanbidder die het bracht.

9

Het graanoffer en voedsel voor de priesters

Nu hebben we in hoofdstuk 2 het graanoffer.

> Wanneer een persoon de HEERE een graanoffer als offergave aanbiedt, moet zijn offergave meelbloem zijn. Dan moet hij er olie op gieten en er wierook op leggen. Dan moet hij het naar de zonen van Aäron, de priesters, brengen. En één van hen moet een handvol nemen van die meelbloem en die olie, met al de bijbehorende wierook, en de priester moet dit als gedenkoffer ervan in rook laten opgaan op het altaar. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE. Wat nu van het graanoffer overblijft, is voor Aäron en zijn zonen. Het is het allerheiligste van de vuuroffers van de HEERE.
>
> LEVITICUS 2:1-3

Het graanoffer is natuurlijk helemaal geen bloedoffer. De meeste commentatoren denken dat het gewoonlijk samen met bloedoffers werd gebracht. Het is niet bekend of het ooit op zichzelf werd gebracht. Dat kan wel gebeurd zijn. Er kunnen momenten zijn geweest waarop mensen alleen een graanoffer brachten. Een van de nuttige kanten van een graanoffer was natuurlijk dat het de priesters van voedsel voorzag. De priesters hadden naast vlees ook ander voedsel nodig. Daarom brachten mensen hun meel enzovoort, zodat ze daar wat te eten hadden. Maar wanneer het naar de priester werd gebracht, moesten de priesters een deel van het meel en de olie nemen, alle wierook daarop leggen en dat verbranden. De rest namen ze dan om op te eten.

De rest van het hoofdstuk, of tenminste delen ervan, gaat verder over andere mogelijkheden. Je kon niet alleen meel brengen, maar bijvoorbeeld ook gebakken brood. Vers 4 zegt:

> En wanneer u als offergave een graanoffer aanbiedt dat in de oven gebakken is, moeten het ongezuurde koeken van meelbloem zijn, met olie gemengd, en ongezuurde platte koeken, met olie bestreken.
>
> LEVITICUS 2:4

Of er wordt gesproken over pannenkoeken, iets wat op een bakplaat wordt gebakken, in de verzen 5 en 6. Er wordt ook gesproken over een graanoffer dat in een pan met een deksel wordt gebakken. Ik weet niet precies wat voor brood of koek daarmee wordt bedoeld. Hoe dan ook, we zien dat het graan in verschillende vormen kan worden geofferd. Het kan worden gebakken en bereid en als iets eetbaars naar de priester worden gebracht, of gewoon als meel worden gebracht. Vermoedelijk kon de priester daar zijn eigen brood van maken.

Er staat dat in alle gevallen, in vers 9:

> De priester moet een deel van dat graanoffer als gedenkoffer ervan omhoogheffen en op het altaar in rook laten opgaan. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 2:9

Misschien werd daarom de wierook eraan toegevoegd. Alleen brood verbranden, of alleen meel verbranden, ruikt misschien niet zo lekker. Maar ze voegen de wierook toe, de zuivere wierook, en daardoor zou het een aangename geur krijgen.

Vers 10:

> Wat nu van het graanoffer overblijft, is voor Aäron en zijn zonen. Het is het allerheiligste van de vuuroffers van de HEERE.
>
> LEVITICUS 2:10

Enzovoort.

10

Zuurdeeg, eerstelingen en zout

> Geen enkel graanoffer dat u de HEERE aanbiedt, mag met zuurdeeg bereid worden. Want u mag niets van wat met welk zuurdeeg of welke honing dan ook bereid is, als een vuuroffer voor de HEERE in rook laten opgaan.
>
> LEVITICUS 2:11

Vers 11.

Het volgende vers gaat over het offer van de eerstelingen. Dat zou eenmaal per jaar zijn, wanneer ze de eerstelingen van hun oogst brengen om die aan de Heere te offeren.

> Als offergave van eerstelingen mag u die aan de HEERE aanbieden, maar ze mogen niet als een aangename geur op het altaar komen.
>
> LEVITICUS 2:12

Dat is iets anders. De eerstelingen zijn geen gewoon graanoffer. Ze hebben een andere betekenis en worden niet op dezelfde manier behandeld. Maar ze worden hier genoemd omdat het graan is. De eerstelingen zouden natuurlijk uit graan bestaan, en hij wil duidelijk maken dat de eerstelingen van het graan niet hetzelfde zijn als een gewoon graanoffer.

> Elke offergave van uw graanoffers moet u met zout bereiden. Het zout van het verbond met uw God mag u aan uw graanoffer niet laten ontbreken. Bij al uw offergaven moet u zout aanbieden.
>
> LEVITICUS 2:13

Dit is een stuk eenvoudiger dan het brandoffer. Ze brengen gewoon wat ze ook maar brengen, meel, koeken, pannenkoeken, wat dan ook, naar de priester. Ze gieten er olie over en leggen op een deel ervan wierook. Het deel waar wierook op ligt, wordt ter gedachtenis verbrand. De rest ervan is voedsel voor de priester. Veel meer valt daar niet over te zeggen.

Vers 14:

> En wanneer u de HEERE een graanoffer van de eerste vruchten aanbiedt, moet u in het vuur geroosterde verse aren als graanoffer van uw eerste vruchten aanbieden, gebroken korrels van vers graan. U moet er daarna olie bij doen en er wierook op leggen. Het is een graanoffer. En de priester moet een deel van de gebroken graankorrels en van de olie, met al de bijbehorende wierook, als gedenkoffer in rook laten opgaan. Het is een vuuroffer voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 2:14-16

Enzovoort, enzovoort. Daarmee is dat afgelopen.

11

Vredeoffers uit dankbaarheid en geloften

Hoofdstuk 3 gaat over de vredeoffers. In hoofdstuk 7 wordt ons verteld dat die eenvoudig bedoeld waren om te brengen wanneer iemand God wil danken, of wanneer iemand een gelofte heeft gedaan en die gelofte vervult door iets aan God te offeren. Hoofdstuk 7, vers 12, zegt bijvoorbeeld:

> Als iemand het als lofoffer aanbiedt, dan moet hij naast het lofoffer ongezuurde koeken aanbieden, met olie gemengd, ongezuurde platte koeken met olie bestreken en koeken van meelbloem die met olie is gemengd.
>
> LEVITICUS 7:12

Dat gaat niet over vredeoffers. En dan hoofdstuk 7, vers 16:

> Maar als het slachtoffer dat hij aanbiedt, een gelofteoffer of een vrijwillige gave is, dan moet dat gegeten worden op de dag dat hij zijn offer aanbiedt; en wat ervan overblijft, mag ook de volgende dag gegeten worden.
>
> LEVITICUS 7:16

Dan moet hij iets bepaalds doen. Daar waren de vredeoffers voor bedoeld. Ze werden niet voor zonde gebracht. Ze werden uit dankbaarheid gebracht.

Als je je bijzonder dankbaar voelde tegenover God voor bepaalde zegeningen die je had ontvangen, en je voelde dat je God iets terug wilde geven als blijk van dankbaarheid, dan bracht je een vredeoffer. Vrede betekent niet dat je vrede met God zoekt. Het betekent dat je vrede hebt. Je viert het feit dat je vrede hebt, dat je in goede omstandigheden verkeert, en daarom breng je een offer om God daarvoor te danken.

Of een gelofte zou betekenen dat iemand zei: ‘Als de Heere ons een mooie lichting nieuwe lammeren geeft, zal ik er tien aan de Heere geven’, of zoiets. Dan offer je die lammeren als vredeoffer. Je had een gelofte gedaan, en dat was dus de gelegenheid waarbij het werd geofferd.

12

Dieren en vet voor het vredeoffer

Het verschilt een beetje van het brengen van de brandoffers, al komt veel ook overeen. De aanbidder brengt nog steeds een dier, en dat kan een stier of een vaars zijn. Het mag een vrouwelijk dier zijn. Het brandoffer moest een mannelijk dier zijn, een stier, een lam of een geit. Maar in dit geval kon een vredeoffer mannelijk of vrouwelijk zijn, een stier of een vaars. Het kon een mannelijk of vrouwelijk lam of geitenjong zijn. Ook hier legt de aanbidder zijn hand op de kop van het dier en doodt het. Dat is dus hetzelfde.

Er staat:

> Als iemands offergave een dankoffer is, als wat hij aanbiedt van de runderen is, of het nu een mannetje of een vrouwtje is: zonder enig gebrek moet hij het voor het aangezicht van de HEERE aanbieden.
>
> LEVITICUS 3:1

Dat zou een stier of een koe zijn.

> Dan moet hij zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten bij de ingang van de tent van ontmoeting. En de zonen van Aäron, de priesters, moeten het bloed rondom op het altaar sprenkelen.
>
> LEVITICUS 3:2

Tot zover is dat dus zo ongeveer hetzelfde.

> Daarna moet hij van het dankoffer het vet dat de ingewanden bedekt en al het vet dat aan de ingewanden vastzit, als vuuroffer aan de HEERE aanbieden, en ook de beide nieren met het vet dat eraan vastzit, tegen de lendenen aan, en het net over de lever, dat hij tegelijk met de nieren verwijderen moet. De zonen van Aäron moeten dat dan op het altaar in rook laten opgaan, met het brandoffer dat op het hout op het vuur ligt. Het is een vuuroffer, een aangename geur voor de HEERE.
>
> LEVITICUS 3:3-5

Dit verschilt van het volledige brandoffer, omdat hier slechts een deel van het dier wordt verbrand. Het gaat om al het vet in het dier. We zullen later zien dat God zegt dat vet evenmin gegeten mag worden als bloed. De Joden mochten geen vet of bloed eten. Het vet en het bloed behoren de Heere toe.

Dus al het vet in het dier. Er wordt uitdrukkelijk gesproken over het vet rond de ingewanden en het vet rond de nieren en de vetkwab boven de lever. Je zult die dingen hierna bij veel van de offers genoemd zien worden, omdat die delen altijd aan de Heere worden geofferd. En dan de nieren. Ik weet niet zeker waarom de nieren worden geofferd en andere organen van het lichaam niet, maar we zullen later bespreken wat daarvoor de mogelijke redenen zijn.

Hoofdstuk 3, vers 1 tot en met 5, vertelt ons hoe het met een stier of een koe wordt gedaan. Vervolgens geven in hetzelfde hoofdstuk de verzen 6 tot en met 11 dezelfde informatie voor een lam, en als het een geit is, zijn het de verzen 12 tot en met 17. Het mag mannelijk of vrouwelijk zijn, maar de werkwijze is dezelfde als hiervoor. Het is dus altijd hetzelfde. Je verbrandt dezelfde delen van het dier op het altaar.

13

Het vredeoffer als gemeenschapsmaaltijd

De priester eet een deel van het vlees, maar het meeste wordt aan de aanbidder teruggegeven, zoals we in de latere beschrijvingen van deze offers zullen zien. Dit is eigenlijk het enige van de vijf offers waarvan de aanbidder zelf iets mag eten. Het is een soort gemeenschapsmaaltijd. Het heeft iets eucharistisch, omdat de priester er een deel van eet.

We zullen in de latere beschrijvingen zien dat de priester de borst van het dier krijgt en wat de King James 'shoulder' noemde. De meeste vertalingen noemen het de dij van het dier. De dij en de borst van het dier worden dus aan de priester gegeven om op te eten. De rest van het karkas wordt door de aanbidder zelf en zijn gezin gegeten, en misschien eten de armen er soms ook van mee. Zo wordt het een groot feestmaal van de priester en de aanbidders samen, en soms worden de armen erbij betrokken.

Dat is wat het vredeoffer is. De werkwijze is hetzelfde, of het nu een stier, een lam of een geit is. Ook hier wordt het bloed op het altaar gesprenkeld en worden het vet en de nieren op het altaar verbrand. De borst van het dier wordt voor het aangezicht van de Heere bewogen, volgens de latere beschrijvingen die we zullen tegenkomen, en de dij van het dier wordt opgeheven. Slim vroeg: 'Waar gaat dat bewegen en opheffen over?' Er wordt ons nergens verteld waar het over gaat. Vermoedelijk beschrijven die woorden lichamelijke handelingen. Ze nemen de borst van het dier en bewegen die voor het aangezicht van de Heere om die zo symbolisch aan de Heere aan te bieden. Vervolgens zou de dij of de schouder naar de Heere toe worden opgeheven, vermoedelijk.

Het werkwoord 'heave' wordt gebruikt in de King James en de New King James. Moderne vertalingen gebruiken het woord 'heave' niet, en zelfs geen equivalent ervan. Ze gebruiken het woord 'contributed'. De King James en de New King James spreken over de 'heave shoulder'. De moderne vertalingen noemen het de 'contributed thigh'. Ik weet dus eigenlijk niet of dat werkwoord een heffende beweging inhoudt of niet.

Maar bij het aanbieden van de borst van het dier wordt wel een beweging heen en weer bedoeld. Daarna wordt die aan de priester gegeven. Die twee delen worden aan de priester gegeven. De rest wordt gegeten door degene die het offer brengt.

14

Het zondoffer bij onopzettelijke zonde

Het zondoffer is ingewikkelder. Het wordt behandeld in hoofdstuk 4 en een deel van hoofdstuk 5, tot en met hoofdstuk 5, vers 13. Ik ben niet van plan al die verzen te lezen, maar ik zal je de bijzonderheden ervan vertellen. Het zondoffer wordt, zoals we zullen zien, aan de HEERE gebracht door iemand die beseft dat hij op een eerder moment uit onwetendheid of onopzettelijk heeft gezondigd. Hij heeft iets gedaan en wist niet dat het verkeerd was. Of hij is onrein geworden. Hij heeft onreinheid opgelopen en wist dat op dat moment niet. Als je bijvoorbeeld op een bed ging zitten waar een onrein persoon was geweest, dan werd je onrein. Maar als je niet wist dat daar een onrein persoon was geweest en je er later achter kwam: ‘Ik heb op dat bed gezeten; het was onrein’, dan moet je een zondoffer brengen.

We moeten begrijpen dat, volgens het boek Hebreeën,

> Want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt.
>
> HEBREEËN 10:4

Dit wordt natuurlijk gedaan als een symbool van het bloed van Christus, dat later de zonde zou wegnemen. Maar het punt is dat hiermee het idee van een bloedoffer werd verbonden aan het wegnemen van schuld door zonden die onopzettelijk waren begaan.

Als de zondaar een priester is, of als het de hele gemeente is die zondigt en er een zondoffer moet worden gebracht, dan gelden bepaalde omstandigheden en handelingen. Als het een leider van het volk of een gewoon lid van het volk is, dan wordt er onder andere omstandigheden anders gehandeld. De procedure is dus niet in elk geval hetzelfde.

Als de zonde waarvoor verzoening wordt gedaan die van een priester is, dan moet er een jonge stier worden geofferd. Hetzelfde geldt als de hele gemeente heeft gezondigd en er een offer voor hen wordt gebracht: een stier. Als het een leider van het volk is, dan is het dier dat wordt geofferd een geitenbok. Als het iemand anders is, dan is het een geit of een lam. Het kan een vrouwelijk lam of een vrouwelijke geit zijn. Het is dus een stier voor de zonden van de priester of van de gemeente, een geitenbok voor de zonden van de leider, en een vrouwelijk lam of een geit voor de zonden van een gewoon persoon.

Als die gewone persoon geen geit of lam kan betalen, dan zijn vogels een mogelijkheid. Als hij zelfs geen vogels kan betalen, mag hij, zo blijkt, zelfs meelbloem offeren. Dat zou het enige bekende geval zijn van een zondoffer waar geen bloed aan te pas komt. Maar iemand die te arm is om zelfs maar vogels te leveren, mag in plaats daarvan meel leveren. Dit is dus een uitvoerige behandeling, omdat de procedure voor elk geval wordt doorgenomen.

15

Het zondoffer en de behandeling van bloed

Zoals je kunt zien in hoofdstuk 4, vers 2:

> Spreek tot de Israëlieten en zeg: Als een persoon zondigt door een onopzettelijke overtreding van enig gebod van de HEERE, iets wat niet gedaan mag worden, maar wat hij toch doet tegen één van de geboden — ook als de priester, de gezalfde, gezondigd heeft, zodat het volk schuldig wordt — dan moet hij voor zijn zonde, die hij begaan heeft, als zondoffer aan de HEERE een jonge stier aanbieden — het jong van een rund — zonder enig gebrek.
>
> LEVITICUS 4:2-3

En dit is het eerste geval, als een priester zondigt. Dan staat er dat dit schuld over het volk brengt, omdat de priester het volk vertegenwoordigt.

In plaats van dit allemaal te lezen, zal ik erop wijzen dat er bij het offeren van een stier voor de zonden van een priester, of bij het offeren van een stier voor de zonden van de gemeente — want dat komt aan de orde in de verzen 13 tot en met 21 — wordt gesproken over:

> Als echter heel de gemeenschap van Israël zonder opzet gezondigd heeft en de zaak voor de ogen van de gemeente verborgen is gebleven, en zij iets gedaan hebben tegen enig gebod van de HEERE, wat niet gedaan mag worden, en dus schuldig zijn geworden,
>
> LEVITICUS 4:13

Dan brengen zij ook een stier.

De procedure is dat de berouwvolle persoon, de priester, of de oudsten van de gemeente namens de gemeente hun handen op de kop van de stier leggen. De stier wordt dan door de priester gedood en met het bloed van de stier wordt als volgt gehandeld. Een deel ervan wordt zevenmaal gesprenkeld vóór het voorhangsel van het heilige der heiligen, buiten het heilige der heiligen. De priester neemt een deel van het bloed en sprenkelt het vóór het voorhangsel, binnen in de tabernakel, maar buiten het heilige der heiligen. Terwijl hij daarbinnen is, doet hij ook een beetje van het bloed op de horens van het gouden altaar, dat daar vlak bij het voorhangsel staat. Hij doet dus wat van het bloed op de horens van het gouden altaar, sprenkelt zevenmaal vóór het heilige der heiligen, brengt de rest van het bloed naar buiten en giet het uit aan de voet van het bronzen altaar. Zo wordt er in dat geval met het bloed gehandeld. Daarna verwijdert hij de vetdelen en de nieren en verbrandt die, net als bij de andere offers. Vervolgens brengt hij het kadaver van de stier naar een reine plaats buiten het kamp en verbrandt het. Niemand eet ervan.

Dat is als het om de zonden van een priester of de zonden van de gemeente gaat. Het is een stier. Het bloed wordt binnen in de tabernakel gesprenkeld, op het reukofferaltaar aangebracht en vervolgens uitgegoten aan de voet van het bronzen altaar. Daarna wordt het lichaam van de stier naar buiten gebracht en op een reine plaats verbrand.

Het is anders wanneer het om de zonden van een leider of een gewoon persoon gaat. Zoals ik al zei, brengt een leider een geitenbok. Een gewoon persoon brengt een geit of een lam, of vogels, of zelfs meel als hij zo arm is. Maar bij het offer van een leider of een gewoon persoon gaat het anders toe. Bij de leider of de gewone persoon wordt het bloed helemaal niet de tabernakel binnengebracht. Het wordt alleen op de horens van het bronzen altaar aangebracht en aan de voet van het altaar uitgegoten.

Het bloed van de stier wordt dus daadwerkelijk de tabernakel binnengebracht, op het gouden altaar aangebracht en bij het voorhangsel gesprenkeld. Maar met het bloed van de geiten die voor de zonden van een leider of een gewoon persoon worden gebracht, wordt anders omgegaan. Het bloed gaat de tabernakel niet binnen. Het wordt buiten, in de voorhof, op het bronzen altaar aangebracht en daarna uitgegoten. Het is ook anders omdat de priester en ieder mannelijk lid van zijn gezin het lam of de geit mogen eten en dat ook doen. De stier wordt dus niet gegeten; hij wordt helemaal verbrand. Maar het lam of de geit wordt door de priester gegeten, maar niet door degene die aanbidt. Zo wordt het zondoffer gebracht.

16

Getuigenplicht en onbewuste onreinheid

Voordat we bij het schuldoffer komen, vertellen de eerste verzen van hoofdstuk 5 over omstandigheden waarin het nodig kan zijn een zondoffer te brengen. Er worden niet veel omstandigheden genoemd. Ik weet niet zeker waarom juist deze eruit worden gelicht, aangezien elke onopzettelijke zonde ervoor in aanmerking zou komen. Maar in hoofdstuk 5, vers 1 staat:

> Als een persoon zondigt doordat hij een uitgesproken vervloeking hoort en hij dus getuige is, of dat hij het gezien heeft of het te weten gekomen is, als hij het niet vertelt, dan draagt hij zijn ongerechtigheid.
>
> LEVITICUS 5:1

Uit de manier waarop dat verwoord is, wordt helemaal niet duidelijk wat daar bedoeld wordt. Maar het horen van een eed heeft kennelijk betrekking op een bijzonder soort eed, een bezwering. [Vertalersnoot: de spreker gebruikt een Engelse vertaling met ‘eed’, waar het Nederlandse citaat ‘een uitgesproken vervloeking’ heeft.] Wanneer de rechtbank iemand bezweert om te getuigen, betekent dat dat ze hem onder ede stelt. Jezus werd op die manier onder ede gesteld toen Hij voor het Sanhedrin zweeg en geen antwoord gaf. De hogepriester zei uiteindelijk:

> Maar Jezus zweeg. En de hogepriester antwoordde Hem: Ik bezweer U bij de levende God, dat U ons zegt of U de Christus bent, de Zoon van God.
>
> MATTHEÜS 26:63

Toen sprak Jezus, toen Hij bezworen werd. Hij werd onder ede gesteld om te getuigen.

Wanneer de rechter of de priester je dus bezwoer om te spreken, moest je getuigen. Als je dat niet deed, was dat een zonde. Om de een of andere reden wordt juist dit geval genoemd als een van de gevallen waarin je een zondoffer moet brengen. Ik weet

niet waarom.

Vers 2 zegt:

> Of als een persoon ook maar iets onreins aanraakt — het kadaver van een onrein wild dier, of het kadaver van een onrein stuk vee, of het kadaver van een onrein kruipend dier — ook al is het voor hem verborgen gebleven, dan is hij toch onrein en schuldig.
>
> LEVITICUS 5:2

Voor hem verborgen betekent dat hij zich er niet van bewust is. Hij is op de een of andere manier met het kadaver van een dier in aanraking gekomen. Ik weet niet hoe je niet zou kunnen weten dat dit gebeurd is. Maar het punt is dat iemand op de een of andere manier onrein is geworden zonder zich daar onmiddellijk van bewust te zijn. Als hij later beseft dat hij onrein was, moet hij zo'n offer brengen, een zondoffer.

Waarom? Zoals we zullen zien wanneer je de hoofdstukken 11 tot en met 15 leest, staan daar de wetten over reinheid en onreinheid. Wanneer iemand onrein is, hoeft hij gewoonlijk geen offer te brengen. Gewoonlijk is hij alleen tot de avond onrein, en dan moet hij zijn kleren wassen, en dan is het daarmee klaar. Er is geen offer nodig.

Dit is een situatie waarin iemand, toen hij onrein werd, niet wist dat hij onrein was. Daarom hield hij zich niet afgezonderd. Hij waste zijn kleren niet. Met andere woorden, hij verzuimde de normale handelingen om weer rein te worden. Omdat hij die handelingen verzuimde, is hij schuldig en moet hij een zondoffer brengen. Er wordt niet gezegd dat iemand elke keer dat hij onrein is een zondoffer moet brengen. Dat zou te vaak zijn.

Maar wanneer iemand onrein wordt en dat niet weet, en later ontdekt dat hij het was en beseft: ‘Ik had tot de avond onrein moeten blijven. Dat heb ik niet gedaan. Ik heb mijn kleren niet gewassen. Ik heb niet gedaan wat nodig was om rein te worden’, dan moet hij het zondoffer brengen.

17

Ondoordachte eden en schuld belijden

Vers 4 zegt:

> Of als een persoon zweert om iets goeds te doen of iets kwaads, terwijl de woorden ondoordacht over zijn lippen komen — naar alles wat de mens ondoordacht in een eed kan uitspreken — hoewel het voor hem verborgen is, en hij het later te weten komt, dan is hij toch aan een van die woorden schuldig.
>
> LEVITICUS 5:4

Ik kan me voorstellen dat je het heel moeilijk zou vinden om ook maar iets van die uitspraak te begrijpen. Dat komt gedeeltelijk doordat er enkele uitdrukkingen in staan die waarschijnlijk niet precies betekenen wat ze lijken te betekenen. Bijvoorbeeld, waar staat:

'Als het voor hem verborgen is.' Hoe kan iemand een eed afleggen terwijl het voor hem verborgen blijft dat hij een eed heeft afgelegd? Ik denk dat het gewoon moet betekenen dat hij niet beseft wat hij doet. Hij legde een onbezonnen eed af en besefte niet wat hij zei.

Er staat:

Kwaad te doen of goed te doen.

Waarom zou iemand een eed afleggen om kwaad te doen? De uitdrukking 'kwaad te doen of goed te doen' is een soort oude vaste formulering die gewoon betekende dat je wat dan ook deed. We zijn die formulering eigenlijk al een paar keer tegengekomen in Genesis, bijvoorbeeld in Genesis hoofdstuk 24. De knecht van Abraham was naar het

huis van Laban gegaan en vroeg hun om Rebekka mee terug te laten gaan om met Izak te trouwen. Ze hoorden het verhaal over hoe God ervoor gezorgd had dat de knecht met hen in contact kwam. In Genesis 24:50 staat:

> Laban en Bethuel antwoordden: Dit komt bij de HEERE vandaan. Wij kunnen tegen u niets meer ten kwade of ten goede zeggen.
>
> GENESIS 24:50

Dat betekent gewoon dat we er eigenlijk niets over kunnen zeggen, noch het een, noch het ander. ‘Kwaad of goed’ betekent eigenlijk gewoon wat dan ook.

In Genesis hoofdstuk 31, wanneer Laban Jakob achtervolgt, weten we dat God in een droom aan Laban verschijnt en hem waarschuwt Jakob geen kwaad te doen. In Genesis 31:24 staat:

> Maar God kwam 's nachts in een droom bij Laban, de Syriër, en zei tegen hem: Wees op uw hoede dat u met Jakob niet goedwillend of kwaadwillend spreekt.
>
> GENESIS 31:24

[Vertalersnoot: de Engelse vertaling die de spreker aanhaalt, heeft hier ‘noch goed noch kwaad’. Daarop baseert hij de volgende uitleg.]

Dat betekent gewoon wat dan ook.

Dus wanneer er staat dat iemand een eed heeft afgelegd

> Of als een persoon zweert om iets goeds te doen of iets kwaads, terwijl de woorden ondoordacht over zijn lippen komen — naar alles wat de mens ondoordacht in een eed kan uitspreken — hoewel het voor hem verborgen is, en hij het later te weten komt, dan is hij toch aan een van die woorden schuldig.
>
> LEVITICUS 5:4

betekent het waarschijnlijk gewoon dat hij een eed heeft afgelegd, van welke aard dan ook en over welke zaak dan ook. Wat voor eed iemand ook heeft afgelegd, als het een overhaaste eed is — er staat ondoordacht — en hij niet besefte dat het een overhaaste eed was, wat gaat hij dan doen? Als het een overhaaste eed is, geeft dit blijkbaar aan dat hij dat later beseft en zich er niet aan houdt. Maar als hij zijn eed niet houdt, wat dan? Dan is hij schuldig. Er staat dat hij aan deze zaken schuldig is. En vermoedelijk zou dat een van die gevallen zijn waarin hij een zondoffer moet brengen. Als hij een overhaaste eed heeft afgelegd, later besefte dat die overhaast was en zich er niet aan hield omdat het dom was, zoals: 'Ik ga mijn dochter offeren', of zoiets, dan is het breken van zijn eed iets wat met een zondoffer bedekt moet worden.

In hoofdstuk 5, vers 5 staat:

> Het zal gebeuren, als iemand aan een van deze dingen schuldig is, dat hij dan moet belijden waarin hij gezondigd heeft. Hij moet vervolgens als zijn schuldoffer vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, aan de HEERE een vrouwtje uit het kleinvee brengen: een lam of een geit als zondoffer. Zo zal de priester verzoening voor hem doen vanwege zijn zonde.
>
> LEVITICUS 5:5-6

enzovoort.

Nu, 'schuldoffer' — ik zei 'zondoffer'. Dit gaat blijkbaar over het schuldoffer, maar het schuldoffer wordt pas vanaf hoofdstuk 5, vers 14 echt uitvoerig uiteengezet. Het is nogal verwarrend hoe dit is ingedeeld, want het zondoffer wordt verder besproken in hoofdstuk 5, vers 7 tot en met 13. Daar gaat het over het brengen van een vogel, of zelfs het brengen van graanoffers als ze te arm zijn om meer dan dat te brengen. Maar die zijn, naar het schijnt, voor het zondoffer. In vers 8 staat:

'Zondoffer.' Dus in vers 6 hebben we 'schuldoffer', terwijl dat nog niet eens is geïntroduceerd. Ik vermoed dat die verzen, vers 1 tot en met 6, vooruitlopen op het schuldoffer, hoewel de bespreking van het zondoffer nog niet is afgerond. Misschien

zijn die verzen daar terechtgekomen buiten de volgorde waarin ze eigenlijk horen te staan. Het is moeilijk te zeggen.

18

Het schuldoffer en vergoeding aan God

Wanneer je bij hoofdstuk 5, vers 14 tot en met hoofdstuk 6, vers 7 komt, hebben we het schuldoffer. Het lijkt sterk op het zondoffer, in die zin dat je het brengt wanneer je beseft dat je iets verkeerds hebt gedaan wat je eerder onopzettelijk verkeerd deed. Ditmaal gaat het erom dat je zonde niet zomaar een zonde in algemene zin was, maar een zonde die iemand schade heeft berokkend, waarbij je tegen de heilige dingen hebt gezondigd.

Wat is zondigen tegen de heilige dingen? Bijvoorbeeld als je je tienden niet gaf, of je gaf een deel van je tienden maar niet alles, of je deed een gelofte en verzuimde die na te komen, of je bracht je eerstelingen niet. Dat zijn de heilige dingen. Je hebt niet geleverd wat je God verschuldigd was. Dat zou een overtreding zijn op het gebied van de heilige dingen.

Er worden ook voorbeelden gegeven waarbij je daadwerkelijk schade toebrengt aan het bezit van je naaste: je steelt het, of hij leent het aan je uit en het raakt beschadigd of verloren. Dan heb je in materiële zin een overtreding begaan. Niet alleen een zonde die moreel verkeerd is, maar hier is er door je zonde schade aangericht, financiële, materiële schade. Niet alle zonden zijn zo. Sommige zonden die we begaan, kunnen we op geen enkele manier vergoeden. Maar dit gaat over gevallen waarin er schade aan bezit is ontstaan, hetzij heilig bezit, hetzij het bezit van je naaste. Dit offer vereist dat je niet alleen een dier offert, maar ook een geldbedrag terugbetaalt, plus een boete van twintig procent voor het onrecht dat je hebt gedaan.

Dus in vers 14 staat:

> De HEERE sprak tot Mozes: Wanneer een persoon trouwbreuk pleegt en zonder opzet zonde begaat tegen de heilige dingen van de HEERE, dan moet hij als zijn schuldoffer een ram zonder enig gebrek uit het kleinvee aan de HEERE brengen, tegen een door u bepaalde waarde van enkele sikkels zilver, gerekend volgens de sikkel van het heiligdom, als schuldoffer. Zo moet hij het heilige waartegen hij gezondigd heeft, vergoeden en er een vijfde deel aan toevoegen. Hij moet dat aan de priester geven. Zo zal de priester met de ram van het schuldoffer verzoening voor hem doen, en het zal hem vergeven worden.
>
> LEVITICUS 5:14-16

Hoe het offeren van de ram precies verloopt, wordt hier nog niet beschreven. Dat komt pas in hoofdstuk 7, vers 1 tot en met 7. Daar wordt opnieuw op dit schuldoffer ingegaan, en we zien dat de aanbidder de ram bij de priester brengt en dat de priester de omvang van het verlies vaststelt. Dat is misschien gemakkelijk vast te stellen, maar misschien ook niet. Als iemand heeft nagelaten de eerstgeboren os of eerstgeboren koe bij de Heere te brengen, zoals hij behoort te doen, of een stier, hoeveel is die stier dan waard? De priester moet vaststellen wat hij waard is. En de man moet het geld betalen, met een boete van twintig procent, en daarnaast wordt de ram geofferd. Zo krijgt de tempel of de tabernakel in geld terugbetaald wat verloren is gegaan.

19

Schade aan de naaste vergoeden

Hetzelfde geldt als het een zonde tegen het eigendom van een afzonderlijke persoon betreft. Hoofdstuk 6, vers 2, zegt bijvoorbeeld:

> Wanneer een persoon zondigt en trouwbreuk pleegt tegen de HEERE, doordat hij tegenover zijn naaste ontkent dat hem iets in bewaring gegeven of ter hand gesteld is, of dat hij iets geroofd heeft, of zijn naaste iets met geweld afgeperst heeft, of een verloren voorwerp gevonden heeft, en hij ontkent dat en legt een valse eed af over één ding van alles wat een mens kan doen om zich daarmee te bezondigen, dan moet het zó zijn — omdat hij gezondigd heeft en schuldig bevonden is — dat hij het geroofde, dat hij wegroofde, terugbrengt, of het afgeperste, dat hij met geweld afhandig maakte, of het in bewaring gegevene, dat hem in bewaring gegeven was, of het verloren voorwerp, dat hij gevonden had, of alles waarover hij een valse eed afgelegd heeft. Daarvan moet hij de volle waarde vergoeden en er nog een vijfde deel aan toevoegen. Hij moet het geven aan degene die het toebehoorde, op de dag dat hij zijn schuldoffer brengt.
>
> LEVITICUS 6:2-5

Dus als hij een overtreding had begaan met betrekking tot de heilige dingen, werd het geld aan de priester gegeven. Als het een overtreding tegen het eigendom van een naaste was, dan betaal je hem terug met twintig procent rente.

Je herinnert je misschien dat er in Exodus een wet stond die zei dat als een dief een dier steelt en ermee wordt betrapt, hij twee lammeren moet teruggeven voor één. Als hij pas wordt betrapt nadat het lam verdwenen is, bijvoorbeeld doordat hij het heeft

verkocht of opgegeten of iets dergelijks, dan moet hij vier lammeren geven voor een lam en vijf ossen voor een os. In die gevallen is de straf dus veel zwaarder dan alleen een boete van twintig procent.

Wat is hier anders? Hier gaat het om gevallen waarin hij niet betrapt is. Hij geeft zichzelf vrijwillig aan. Als hij met de gestolen goederen wordt betrapt, moet hij twee lammeren teruggeven voor een lam. Maar als hij iets van zijn naaste heeft gestolen of zich heeft toegeëigend en vrijwillig een schuldoffer komt brengen, dan moet hij dat vergoeden. Er komt dan slechts twintig procent boven op wat hij zich heeft toegeëigend.

In hoofdstuk 7, vers 1 tot en met 7, waar meer over dit specifieke schuldoffer staat, lezen we dat de priester de ram neemt en het bloed op het altaar sprenkelt. Hij verwijdert de vette delen en de nieren en verbrandt die helemaal. Vervolgens eet hij het vlees van de ram met de mannelijke leden van zijn gezin. Dit is dus een vrij bekende gang van zaken: dezelfde delen van het dier worden verbrand nadat het bloed op het altaar is gesprenkeld, en vervolgens eten hij en zijn gezin de ram.

20

Het verbod op het eten van vet en bloed

In hoofdstuk 6, vers 8, tot aan het einde van hoofdstuk 7 krijgen we nog deze andere bijzonderheden. Daar worden deze offers opnieuw behandeld en worden de bijzonderheden over de priester gegeven. Sommige herhalen wat de priester met het bloed doet, enzovoort. En ze vertellen vooral wat er met het lichaam van het dier wordt gedaan en wat de priesters te eten krijgen. Daar hebben we het al over gehad. Die dingen heb ik er telkens bij betrokken toen we deze offers voor het eerst bespraken.

Maar als we even verdergaan naar hoofdstuk 7, vers 22, dan staat er:

> De HEERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten en zeg: U mag totaal geen vet eten van een rund, een schaap of een geit. Het vet van een dood dier of het vet van een verscheurd dier mag voor allerlei werk gebruikt worden, maar u mag het beslist niet eten.
>
> LEVITICUS 7:22-24

Je kon er zeep van maken, of talg voor kaarsen, maar je mocht het vet van een dier dat een natuurlijke dood was gestorven of wat dan ook niet eten. Je mag het vet niet eten. Het behoort aan God toe, en dus is het niet aan jou om het te eten.

> Voorzeker, al wie het vet eet van het stuk vee waarvan men de HEERE een vuuroffer aanbiedt, de persoon die dit gegeten heeft, moet van zijn volksgenoten worden afgesneden. Ook mag u in al uw woongebieden totaal geen bloed eten, niet van vogels en ook niet van vee. Iedere persoon die ook maar iets van bloed eet, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden.
>
> LEVITICUS 7:25-27

Dat zijn de twee delen van een dier die een Jood niet mag eten: het bloed en het vet. De rest van hoofdstuk 7 gaat vervolgens over wat de priesters van deze offers krijgen, vooral van de dankoffers.

21

Het aandeel van de priesters in de offers

> De HEERE sprak tot Mozes: Spreek tot de Israëlieten en zeg: Wie zijn dankoffer de HEERE aanbiedt, moet een deel van zijn dankoffer als zijn offergave aan de HEERE brengen. Eigenhandig moet hij de vuuroffers van de HEERE brengen. Het vet aan het borststuk moet hij met dat borststuk brengen om het als een beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE te bewegen. De priester moet vervolgens het vet op het altaar in rook laten opgaan, maar het borststuk is voor Aäron en zijn zonen. Van uw dankoffers moet u ook de rechterachterbout als een hefoffer aan de priester geven.
>
> LEVITICUS 7:28-32

Nogmaals, in de moderne vertalingen staat niet “a heave offering”; er staat alleen “a contribution”.

> Wie van Aärons zonen het bloed van het dankoffer en het vet aanbiedt, voor hém is de rechterachterbout bestemd.
>
> LEVITICUS 7:33

Dat wil zeggen, telkens wanneer iemand een vredeoffer brengt, zal een van de priesters je bedienen. En zijn vergoeding voor die dienst is dat hij de dij krijgt van het dier dat je hebt meegebracht. Verschillende priesters bedienden verschillende mensen die kwamen aanbidden, en zo zou iedere priester op den duur op die manier wat te eten krijgen.

Vers 34:

> Want het borststuk van het beweegoffer en de achterbout van het hefoffer heb Ik van de Israëlieten uit hun dankoffers genomen, en Ik geef die van de kant van de Israëlieten aan de priester Aäron en aan zijn zonen, als een eeuwige verordening. Dit is het gewijde deel van Aäron en het gewijde deel van zijn zonen uit de vuuroffers van de HEERE, op de dag dat hij hen naderbij liet komen om de HEERE als priester te dienen. Dit gebood de HEERE hun te geven van de kant van de Israëlieten, op de dag dat Hij hen zalfde. Laat het een eeuwige verordening zijn, al hun generaties door. Dit is de wet voor het brandoffer, het graanoffer, het zondoffer, het schuldoffer, het wijdingsoffer en het dankoffer, die de HEERE Mozes gebood op de berg Sinaï, op de dag dat Hij de Israëlieten gebood om hun offergaven voor de HEERE in de woestijn Sinaï aan te bieden.
>
> LEVITICUS 7:34-38

Dit zijn de vijf offers. We hebben gekeken naar de manier waarop ze werden gebracht en naar enkele omstandigheden waarin ze worden gebracht. Ze zullen opnieuw worden genoemd in verband met verschillende verplichtingen, verschillende feesten en verschillende reinigingen van mensen die in een staat van onreinheid verkeren. Maar ze zullen niet nog eens zo uitvoerig worden behandeld. Dus je kunt opgelucht ademhalen.

Ik wil het hebben over de geestelijke lessen uit deze offers, want daar hebben we nog niets over naar voren gebracht.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Leviticus 1:2
- Leviticus 6:8-9
- Leviticus 1:1
- Exodus 25:22
- Numeri 12:6
- Numeri 12:7-8
- Leviticus 1:3
- Leviticus 1:4-9
- Leviticus 1:10-13
- Leviticus 1:14-17
- Leviticus 2:1-3
- Leviticus 2:4
- Leviticus 2:9
- Leviticus 2:10
- Leviticus 2:11
- Leviticus 2:12
- Leviticus 2:13
- Leviticus 2:14-16
- Leviticus 7:12
- Leviticus 7:16
- Leviticus 3:1
- Leviticus 3:2
- Leviticus 3:3-5
- Hebreeën 10:4
- Leviticus 4:2-3
- Leviticus 4:13
- Leviticus 5:1
- Mattheüs 26:63
- Leviticus 5:2
- Leviticus 5:4
- Genesis 24:50
- Genesis 31:24
- Leviticus 5:5-6
- Leviticus 5:14-16

- Leviticus 6:2-5
- Leviticus 7:22-24
- Leviticus 7:25-27
- Leviticus 7:28-32
- Leviticus 7:33
- Leviticus 7:34-38

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.